

Impact educatietrajecten voor inwoners van Midden-Limburg op verschillende levensdomeinen in 2022

*Resultaten monitor educatietrajecten regio Midden-Limburg
als onderdeel van de Nederlandse Monitor Volwasseneneducatie
door Prof. Dr. Maurice de Greef*

Jaarlijks faciliteert de regio Midden-Limburg (met de gemeenten Cranendonck, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert) educatietrajecten voor haar volwassen inwoners met als doel, dat zij een betere plek in de samenleving krijgen. Vraag is wat de impact van deze trajecten is en ook op de verschillende levensdomeinen. De regio Midden-Limburg heeft ook in 2022 in samenwerking met Gilde Educatie en Bibliocenter trajecten volwasseneneducatie gefaciliteerd. Deze rapportage beschrijft de uiteindelijke impact van de educatieve trajecten uit 2022 voor de samenleving in de regio Midden-Limburg.

Investeren in educatie loont

Volgens het CBS (2014) kent Nederland nog steeds een groot percentage inwoners, dat uitgesloten is van sociale deelname aan de samenleving, te weten 15%. Dit zijn mensen, die in de meeste gevallen niet kunnen meedoen aan activiteiten, werk, maar ook minder contacten hebben in hun eigen omgeving. Volgens Bijl et al. (2011) komt het probleem van sociale ongelijkheid door het verschil in opleiding. Het verschil in opleidingsniveau veroorzaakt namelijk een kloof tussen hoog- en laagopgeleiden (Bijl et al., 2011). Dit effect zien we ook terug in onze werkloosheidscijfers. Volgens het CBS (2020) is circa 72% van de werkloze beroepsbevolking laag- of middelbaar opgeleid. Een bijkomend probleem van mensen die sociale uitsluiting of uitsluiting van de arbeidsmarkt ervaren, is dat deze mensen onder andere de taal vaak niet voldoende meester zijn. Investing in educatietrajecten voor deze laag- en middelbaar opgeleiden zou deze problematiek en de bijbehorende kosten kunnen tegengaan. Met de trajecten volwasseneneducatie in Midden-Limburg biedt de regio zoveel mogelijk inwoners die nog niet of onvoldoende (kunnen) participeren, een educatief aanbod. Een aanbod dat gekoppeld is aan de maatschappelijke context en dat bijdraagt aan het beoogde maatschappelijk effect. In deze rapportage leest u de uitkomsten van het onderzoek naar de impact van deze trajecten in 2022.

Onderzoeksmethodiek

In 2022 is onder een groot aantal deelnemers aan educatieve trajecten in de regio Midden-Limburg een vragenlijst afgenomen. Er zijn in principe 2 meetmomenten geweest, te weten: T⁰ en na circa 15 weken T¹. De eerste meting vond plaats in het voorjaar van 2022 en de tweede meting in het najaar van 2022. Tijdens de metingen zijn allereerst de socio-demografische kenmerken, zoals geslacht, nationaliteit, leeftijd, hoogste vooropleiding, aantal opleidingsjaren, het hebben van een diploma of een (vrijwilligers)baan in kaart gebracht (gebaseerd op onderzoek van Verté et al., 2007). Bij de meting is daarnaast gebruik gemaakt van de gevalideerde SIT-vragenlijst (Sociale Inclusie na Transfer) van De Greef, Segers en Verté (2010) om de vooruitgang op verschillende levensdomeinen en sociale inclusie in kaart te kunnen brengen. Ook is onderzocht of de arbeidsmarktpositie van de deelnemers verbeterd is door te kijken naar het verkrijgen of beter functioneren in een betaalde baan (met of zonder begeleiding), het verkrijgen van vrijwilligerswerk, het gaan zoeken van een baan of het gaan stage lopen.

Hoge impact van het leertraject op de plek in de samenleving en de arbeidsmarkt

Uit tabel 1 wordt duidelijk, dat in 2022 de trajecten er allereerst voor zorgen, dat een meerderheid van de deelnemers beter zijn of haar taalvaardigheden kan toepassen in de praktijk (63%). In vergelijking met de landelijke benchmark van 2012 (De Greef et al., 2012) is deze score hoger en geeft het aan, dat door de meeste deelnemers het doel van de georganiseerde taaltrajecten behaald wordt, namelijk het beter toepassen van de taal in de praktijk. Daarnaast ervaart circa 30% tot 60% een betere plek in de samenleving te krijgen, wat zich onder andere vertaalt in het feit dat men bijvoorbeeld meer mensen ontmoet en dat men meer onderneemt en assertiever is geworden (zie tabel 1).

Ten slotte kan voor de neveneffecten op het gebied van de arbeidsmarktpositie geconstateerd worden, dat deze groot zijn. Volgens tabel 1 is vanuit de educatieve trajecten in de regio Midden-Limburg 24% beter gaan functioneren op de werkvloer of heeft een betaalde baan gekregen en dit geldt voor 18% van de deelnemers met betrekking tot een betaalde baan met begeleiding. Daarnaast is circa 30% een baan gaan zoeken, 19% (meer) vrijwilligerswerk gaan doen en circa 12% (meer) stage gaan lopen (zie tabel 1). Ook hier wordt duidelijk, dat als men deze resultaten vergelijkt met het landelijk onderzoek van 2012 (waarbij dezelfde soort trajecten onderzocht zijn, te weten taal-, reken- en basisvaardigheidstrajecten in diverse (non-) formele onderwijssettings voor volwassenen) dat vrijwel alle variabelen bij de trajecten in de regio Midden-Limburg hoger scoren.

Tabel 1: Percentage deelnemers met betrekking tot toename mate van sociale inclusie in Midden-Limburg in 2022

Leercontext →	Trajecten Midden-Limburg 2022	Landelijk onderzoek 2012
Aantal deelnemers met toename sociale inclusie per variabele van sociale inclusie in % ↓		
Sociale inclusie		
Nationale Taalvaardigheden	62.9	58.2
Digitale Vaardigheden	41.2	51.4
Assertiviteit	54.3	54.2
Financiële vaardigheden	62.5	Niet gemeten tijdens landelijk onderzoek
Ontmoeten & ondernemen	31.4	48.8
Natuur- en sportactiviteiten	42.9	49.3
Arbeidsmarktpositie		
Betaalde baan	24.2	19.5
Vrijwilligerswerk	18.8	21.4
Stage	12.1	7.3
Op zoek naar baan	30.3	19.8
Betaalde baan met begeleiding	18.2	14.3

De zelfperceptiemaat onder de respondenten blijkt een betrouwbare maat te zijn voor deze resultaten aangezien eerder onderzoek van De Greef et al. (2009) heeft aangetoond, dat door het zelf scoren van de beheersing van diverse vaardigheden de verwachte overschatting van de deelnemers uitbleef. Dezelfde scores door docenten (over de betreffende vaardigheden van de deelnemers) bleken namelijk veel hoger te zijn dan die van de deelnemers zelf. Daarnaast tonen Kok en Scholte (2013) door vergelijking van scores op de schalen van het SIT-instrument met scores op objectieve internationale taaltoetsen (Alamprese et al., 2011; Sabatini et al., 2011; Greenberg et al., 2011; Hock & Mellard, 2011) aan, dat de gemiddelde stijging van de test scores van deelnemers vergelijkbaar zijn. Hierbij is de hoogte van de scores op de objectieve internationale taaltoetsen vergeleken met de hoogte van de scores via het SIT-instrument.

Leertrajecten voor volwassenen in de regio Midden-Limburg hebben impact

Investering in een duurzame infrastructuur voor volwasseneneducatie blijkt haar vruchten af te werpen. Er is gebleken, dat een groot aantal deelnemers een betere plek in de samenleving heeft gekregen, dankzij deelname aan een traject volwasseneneducatie in 2022. Uit de meting van de wordt duidelijk, dat

- 63% van de deelnemers een betere taalbeheersing krijgt;
- circa 30% tot 60% van de deelnemers een betere plek in de samenleving krijgt;
- circa 20% tot 30% van de deelnemers een betere arbeidsmarktpositie krijgt.

Als men de resultaten van het landelijk onderzoek vergelijkt, kan men spreken van een goed resultaat. Het aantal deelnemers, dat haar taal verbetert en een betere plek in de samenleving en op de arbeidsmarkt krijgt, is goed in vergelijking met andere trajecten uit het land.

Ten slotte zou men in Midden-Limburg de volwasseneneducatie ook in kunnen zetten op andere sociale beleidsterreinen. Uit dit onderzoek blijkt bijvoorbeeld, dat een groot aantal deelnemers na deelname aan een leertraject betere financiële vaardigheden krijgt en dus financieel redzamer wordt. Dit zou goed kunnen aansluiten bij een eventueel armoedebeleid in de regio Midden-Limburg. Door vanuit dit plan leertrajecten voor deelnemers te faciliteren zou men naar alle waarschijnlijkheid bij een groot aantal mensen de financiële redzaamheid en ook positie kunnen verbeteren. Een mooi voorbeeld hoe mensen leren op eigen benen te staan en door deelname aan volwasseneneducatie ook op andere levensdomeinen succesvoller kunnen worden om een betere plek in de samenleving te krijgen.

Samenvattend wordt duidelijk, dat de deelnemers ervaren beter te gaan functioneren op verschillende levensdomeinen na deelname aan een leertraject mede gefaciliteerd door de regio Midden-Limburg (met de gemeenten Cranendonck, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert) in samenwerking met Gilde Educatie en Bibliocenter.

Referenties

- Alamprese, J.A. et al. (2011). Effects of a structured decoding curriculum on adult literacy learners' reading development. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): pp. 154-172.
- Bijl, R., Boelhouwer, J., Cloin, M. & Pommer, E. (2011). *De sociale staat van Nederland 2011*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- CBS. (2014). *Nederland presteert bovengemiddeld op thema's Europa 2020*. 07-06-2014. <<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/eu/publicaties/archief/2014/2014-4058-wm.htm>>.
- CBS (2020). *Arbeidsdeelname; onderwijsniveau*. Retrieved: 04-11-2020. <<https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=3E79E#/CBS/nl/dataset/83031NED/table>>.
- De Greef, M., Hanekamp, M., Segers, M., Verté, D. en Lupi, C. (2012). *Leren in verschillende contexten*. 's-Hertogenbosch: CINOP.
- De Greef, M., Segers, M., Verté, D., De Greef, R. & Meulenbrug, J. (2009). *Leren voor Leven een eigen plek in het dagelijks leven*. Velp: Spectrum CMO Gelderland.
- De Greef, M., Segers, M. & Verté, D. (2010). Development of the SIT, an instrument to evaluate the transfer effects of adult education programs for social inclusion, *Studies in Educational Evaluation* (36), 42 - 61.
- Greenberg, D. et al. (2011). A Randomized Control Study of Instructional Approaches for Struggling Adult Readers. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): pp. 101-117.
- Hock, M.F. & Mellard, D.F. (2011). Efficacy of learning strategies instruction in adult education. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): 134-153.
- Kok, L. & Scholte, R. (2013). *Rendement van cursussen voor laaggeletterden*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- PWC. (2015). *Het rendement van taaltrajecten: casus gemeente Amsterdam*. Amsterdam: PWC.
- Sabatini, J.P. et al. (2011). Relative effectiveness of reading intervention programs for adults with low literacy. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 4, (2): 118-133.
- Verté, D., De Witte, N. & De Donder, L. (2007). *Schaakmat of aan zet? Monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen*. Brugge: Uitgeverij Van den Broele.